Наша громада – єдина родина

Де згода в сімействі, де мир і тишина,
Щасливі там люди, блаженна сторона.
І.П. Котляревський.

ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНА ГАЗЕТА ПРО ЖИТТЯ НАШОГО КРАЮ №10 (85) 21 ТРАВНЯ 2021 РОКУ

У Білоцерківській громаді вшанували полеглих

У такі ж травневі дні, як зараз, 76 років тому Європа була повністю звільнена від фашизму. Гітлерівська Німеччина заявила про свою капітуляцію.

Здається, час невблаганний і лікує будь-які рани. Проте події Другої світової війни залишаються вкрай болючою темою для українців. Наша земля, наш народ неабияк постраждали від фашистської навали. Тисячі знищених міст і сіл, понад 10 мільйонів жертв, підірвана економіка — все це лягло важким тягарем на душу й плечі нашого народу. І, певно, не знайдеться жодної української родини, яку б не зачепила ця найкривавіша подія в історії людства...

До цього часу не встановлена точна кількість загиблих у війні, адже офіційної статистики ніхто не вів, нерідко червоноармійців кидали в бій одразу після призову, без зброї й документів. Та й радянська влада всіляко приховувала свої прорахунки і спотворювала факти. Білих плям у цій війні досі не бракує.

Останнім часом Україна переосмислює події Другої світової. Якщо в Росії й досі свято бережуть міфи про розв'язану Німеччиною війну та перемогу всього радянського народу над ворогом, а 9 травня святкують як загальнонаціональне свято, то в Україні в ці дні вшановують ветеранів і згадують усіх невинно загиблих. Якщо Путінське «побєдоносіе» мимоволі нав'язує думку: «Діди воювали, і ми воюватимемо», то українці не хочуть повторення війни в будь-яких її проявах, адже розуміють: людське життя – це найбільша цінність.

Із кожним роком залишається все менш й менше не лише безпосередніх учасників, а й малолітніх свідків тих далеких подій. Однак те, що закарбувалося в пам'яті народу, нації, зберігається й передається від покоління до покоління. Тож у ці травневі дні українці традиційно висловлюють скорботу за полеглими і віддають шану живим.

7 травня в Білоцерківській громаді відбулися врочисті мітинги біля пам'ятників воїнам-визволителям та полеглим у Другій світовій війні. Депутати сільської ради, вчителі, страшокласники, небайдужі жителі громади зібралися біля пам'ятників у Білоцерківці, Красногорівці, Рокиті, Подолі, Бірках та інших населених пунктах.

– *Цього дня ми схиляємо голови перед тими, хто віддав життя за рідну українську землю, вклоняємося перед подвигом односельців, які мужньо боролися за свободу Вітчизни, згадуємо всіх тих, хто поліг у жорстокому бою, хто після перемоги помер від ран. Ми славимо тих, хто пережив роки окупації та пекло концтаборів, хто день за днем наближав перемогу у Другій світовій війні, хто самовіддано працював у тилу, піднімав із руїн і відроджував рідний край,* – сказав, виступаючи на мітингу в Білоцерківці, сільський голова І. В. Лещенко.

А по завершенню мітингу на знак вдячності за нашу можливість мирно жити до підніжжя пам'ятника лягли квіти...

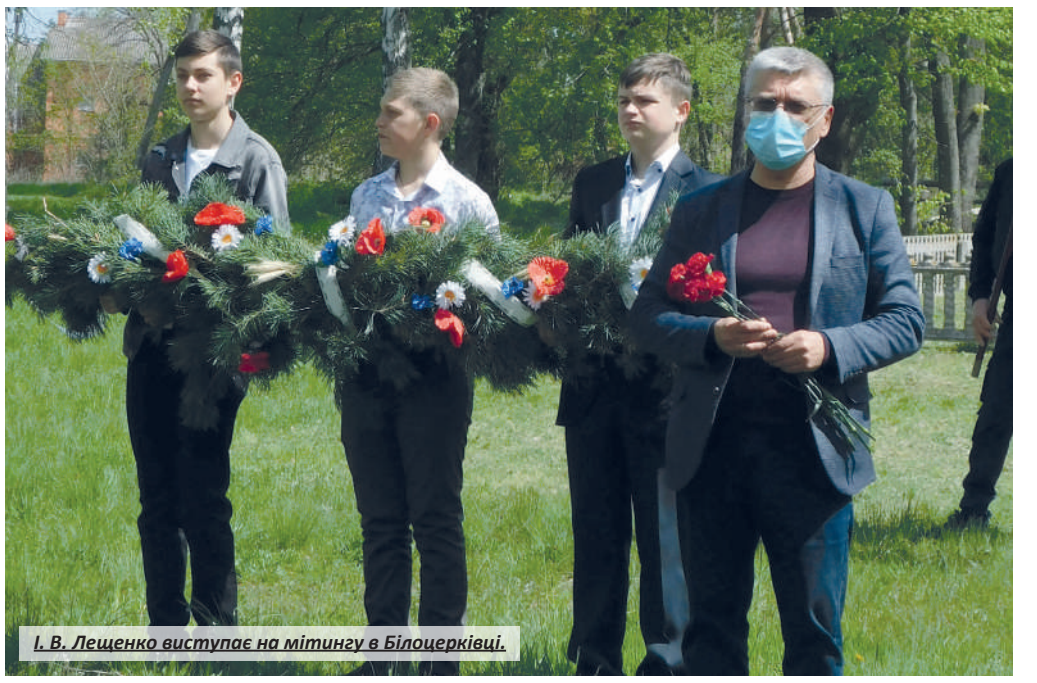

І. В. Лещенко виступає на мітингу в Білоцерківці.

Пам'ять про полеглих живе...

По завершенню мітингу до підніжжя пам'ятника лягли квіти.

«Ім'я твоє невідоме, подвиг твій безсмертний»...

Рік тому наша газета повідомляла про те, що на кладовищі в с. Красногорівка були поховані останки невідомого солдата, які випадково знайшов місцевий житель. І хоча ім'я героя встановити не вдалося, відомо, що він загинув далекого 1941 року, захищаючи Красногорівку. Тоді в бою біля села полягло чимало червоноармійців...

За рік, що минув, козаки Красногорівської сотні зібрали кошти, замовили гранітну табличку та встановили пам'ятний знак на могилі солдата. Особливо хочеться відзначити Володимира Верещаку, Анатолія Михайлика, Миколу Домашенка, а також подякувати за фінансову підтримку голові Білоцерківської сільської ради Іванові Лещенку, за громадянську позицію – Віталієві Ремінцю, за озеленення могили – Світлані Сонич та Петрові і Ользі Рибальченкам.

9 травня 2021 року пам'ятний знак на могилі невідомого солдата урочисто відкрили. На мітингу з цієї нагоди виступили: Ольга Кононенко – голова ветеранської організації Білоцерківської громади, Володимир Бірук – отаман ГО «Великобагачанський курінь імені Пилипа Орлика», Микола Коваленко – отаман районового козацького товариства «Миргородський полк Українського козацтва», Анатолій Карбан – депутат Миргородської міської ради, Сергій Лобков – голова ГО «Український союз ветеранів Афганістану (воїнів – інтернаціоналістів) при Білоцерківській ТГ», Григорій Серьожкін – почесний отаман ГО «Великобагачанський курінь імені Пилипа Орлика». Право відкрити пам'ятний знак надали Миколі Домашенку, який 1991 року разом із нині покійним Леонідом Рябченком створили Красногорівську козацьку сотню. Спасибі всім небайдужим односельцям, які взяли участь у заході.

Присутні вшанували пам'ять невідомого солдата хвилиною мовчання та поклали на його могилу живі квіти.

Володимир БІРУК.

Козаки-учасники мітингу біля могили.

Наповнення бюджету й зарплати «в конвертах»

Реформа децентралізації дозволила суттєво наростити доходну частину місцевих бюджетів. Водночас значно збільшилися й планові витрати: фінансування більшої частини видатків, пов'язаних з життям територіальних громад, тепер здійснюється за рахунок їхніх бюджетів.

Доходи місцевих бюджетів умовно поділяють на власні (ті, які органи місцевого самоврядування (ОМС) можуть «заробити») та передані (ті, які місцевим бюджетам передають з державного бюджету на безповоротній основі. Їх ще називають міжбюджетними трансфертами).

Найважливішим власним податком ОМС є податок з доходів фізичних осіб (ПДФО). У всіх країнах він є основним джерелом поповнення бюджету.

Платниками податку є громадяни (резиденти і нерезиденти), податок утримується з отриманих ними доходів. Нарахування (утримання) податку здійснюють як фізичні особи (підприємці та особи, які провадять незалежну професійну діяльність), так і роботодавці.

Ставки ПДФО визначені Податковим кодексом України. Основною ставкою є 18%. Застосовується він майже для всіх видів доходів громадян: зарплати, стипендії, заохочувальні виплати, виплати за договорами цивільно-правового характеру тощо.

Відповідно до Бюджетного кодексу України до бюджету громади надходить 60% із загальної суми сплаченого податку на доходи фізичних осіб.

На території Білоцерківської громади ПДФО сплачують понад 60 фізичних осіб та організацій. Докладніше про них ми розповімо в одному з наступних номерів газети.

У першому кварталі 2021 року до бюджету Білоцерківської громади надійшло 6,2 млн. грн цього податку. На діаграмі наведено основних платників ПДФО та їхній внесок у загальний обсяг сплаченого податку.

В структурі доходів загального фонду бюджету Білоцерківської громади частка податку на доходи фізичних осіб складає близько 60 відсотків. Тому цей податок є надзвичайно важливим для забезпечення життєдіяльності громади.

Найбільшою проблемою в Україні залишається виплата зарплат «у конвертах». За різними оцінками, близько 30% доходів перебувають «у тіні». Виплата «тіньової» зарплати не лише позбавляє громадян належного захисту у випадку непрацездатності та прирікає на мізерну пенсію в майбутньому, але й не дає змоги реалізовувати місцеві проекти та програми, які покращують життя кожного жителя нашої громади. Тому боротьба з зарплатами «в конвертах» є спільним завдання держави, громади і кожного жителя країни.

Фінансовий відділ виконавчого комітету Білоцерківської сільської ради.

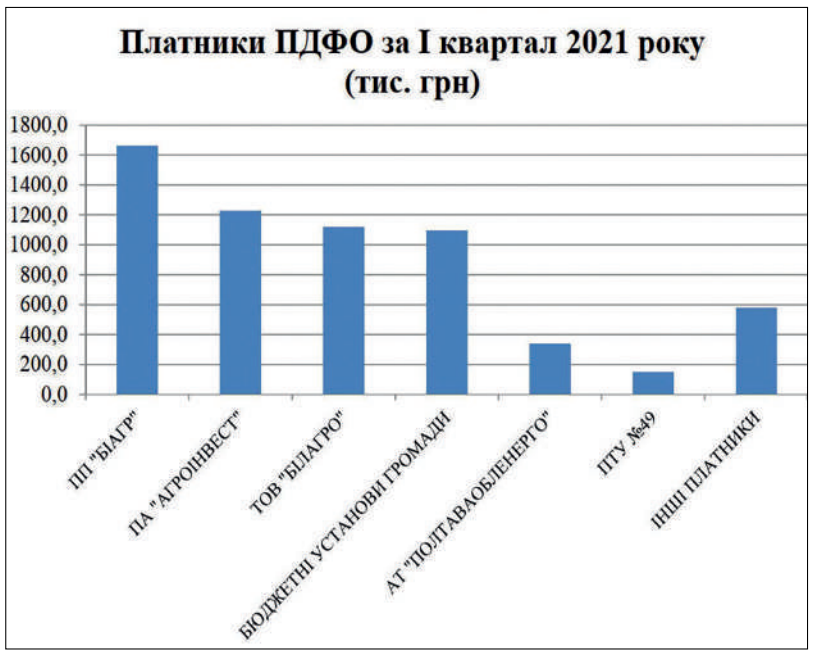

Гідно представили Білоцерківський ЗЗСО

Починаючи з 2007 року, Міністерство освіти та науки України та Ліга українських меценатів щороку організовують і проводять Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика. Його мета – популяризація та підвищення престижу української мови, виховання у молодого покоління поваги до мови свого народу.

Учасниками конкурсу можуть бути третьокласники й старші школярі, учні закладів професійно-технічної освіти, студенти вишів.

Конкурс проводиться в кілька етапів. Цього року у зв'язку з карантинними обмеженнями проведення ІІІ (обласного) етапу було відмінено, а замість IV (фінального) етапу відбувся Всеукраїнський відкритий марафон з української мови імені Петра Яцика. Він тривав із 26 лютого до 21 березня.

Для участі в цьогорічному конкурсі зареєструвалося загалом понад 40 тисяч учнів та студентів. До четвертого етапу дійшло 11,5 тис. конкурсантів. Серед них і учні Білоцерківського ЗЗСО І–ІІІ ступенів Володимир Кравчун та Аліна Овчаренко.

Цими днями талановиті білоцерківські школярі отримали іменні відзнаки за успішне проходження всіх чотирьох етапів та гідне представлення закладу освіти на всеукраїнському рівні. А Володимир Кравчун нагороджений ще й дипломом переможця ІІІ ступеня в категорії «Учні 5 класу».

Рік математики у Балакліївському ЗЗСО

Ось і закінчується 2020-2021 навчальний рік. В Україні цей рік оголошено Роком математичної освіти. У Балакліївському ЗЗСО І-ІІ ступенів йому було присвячено чимало заходів. Адже, як казав Галілео Галілей, «Книга природи написана мовою математики».

Відкриття давньогрецьких математиків, таких як Піфагор, Евклід та Архімед, навіть сьогодні активно застосовують у житті, а також при вивченні цієї захоплюючої науки. Крім того, математика – не щось заскорузле, вона не стоїть на місці, а розвивається і за останнє століття зробила величезні кроки вперед.

Попри те, що учням довелося деякий час навчатися дистанційно, вони зуміли отримати задоволення від проведених позакласних заходів із математики: конкурсів, вікторин, квестів, інтелектуальних ігор. Їх школярі запам'ятають надовго.

Із 8 по 12 лютого у школі тривав тиждень математики. Учні розгадували ребуси й кросворди, виготовляли стінгазети, знайомилися з новинками математики, брали участь у розважальних заходах. Прикро, що цю науку не всі полюбляють, але щось незвичне і цікаве кожен для себе обрав. Тому учні із задоволенням сприймали цікаві факти про математику та математиків.

Навіть під час дистанційного навчання учні 5 класу захоплено брали участь у конкурсі «Знайди зашифроване слово». На Новий рік для учнів 5-9 класів було проведено математичний квест «Новорічний експрес», у якому перемогли хлопці та дівчатка 7 класу. Вони були нагороджені солодким новорічним подарунком. Урок з історії математики «Математика – цариця наук» було проведено для учнів 5 класу. Він сприяв всебічному розвитку п'ятикласників, поглибленню знань з математики. Учні 9 класу виявили бажання самостійно підготувати урок-презентацію «Відомі українські математики». На ньому школярі знайомили один одного з ученими, які народилися на нашій українській землі, нашими земляками.

Балакліївські школярі люблять математику.

Учні 5 класу розгадують ребуси і кросворди.

Щороку у березні балакліївські учні беруть активну участь у Міжнародному математичному конкурсі «Кенгуру». Цього року учасниками стали учні 7 та 9 класів. І хоча переможців було оголошено пізніше, усі хлопці та дівчата були впевнені, що кожний з них отримає найбільшу кількість балів і буде нагороджений пам'ятним призом. Крім цього, школярі писали зимові онлайн олімпіади з математики. У 9 класі найкращі результати отримали Олександр Чміль, Олег Гриценко, Таміла Катруша. У 7 класі перемогу вибороли Алла Назмєєва, Софія Андрощук, Богдан Фененко.

Не залишились осторонь заходів з математики і учні молодших класів. Найменші хлопці та дівчатка, керовані класоводами, взяли участь у виставці малюнків та математичних газет, а також у написанні математичних казок, які згодом залюбки декламували на класних годинах. Для учнів 2-4 класів було проведено конкурс на кращій зошит з математики, під час якого діти продемонстрували старанність, охайність, уважність, наполегливість.

Таким чином, у Балакліївському ЗЗСО І-ІІ ступенів учні усіх класів узяли активну участь у відзначенні Року математики. Цим діти розширили й поглибили свої знання, вміння та навички у вивченні цієї захоплюючої науки. Веселі зустрічі, перерви, цікаві уроки, позакласні виховні заходи запам'ятаються їм надовго.

Світлана Володимирівна ЛИТВИШКО,
вчителька математики
Балакліївського ЗЗСО І-ІІ ступенів.

Ніхто не забутий, ніщо не забуте...

Час невблаганний. Ветеранам, які в запеклих боях наближали світлу мить перемоги, зараз уже по 95 років і більше. Та й небагато їх залишилося поміж нас. На території Білоцерківської ТГ таких – усього троє: Яків Савович Андрощук (с. Балаклія), Прокіп Іванович Лук'янець (с. Поділ) та Григорій Петрович Гамаля (с. Бірки).

Проживають на території сільської ради й особи, прирівняні до ветеранів: інваліди війни, вдови й учасники родин інвалідів війни, так звані остарбайтери... Усіх їх 7 травня, напередодні Дня пам'яті та примирення і Дня перемоги, привітали Білоцерківський сільський голова І. В. Лещенко, його заступники, депутати сільської ради, представники ветеранської організації.

Спершу І. В. Лещенко завітав у с. Балаклію до учасника бойових дій Я. С. Андрощука. 17-річний юнаком улітку 1944 року він потрапив на фронт, із боями визволяв Західну Україну та Європу, наближав мир на землі.

Схожа доля й у жителя с. Поділ П. І. Лук'янця, тільки його мобілізували роком раніше: влітку 1943 року, одразу після визволення рідного села з німецько-фашистської окупації. Недовге перебування в навчальній частині, а потім – виснажливі бої, тяжкі поранення, та він дивом вижив.

Не зайве згадати й самовіддану працю представників старшого покоління в колгоспах, адже вони практично безплатно, на одному ентузіазмі піднімали з руїн зруйноване господарство, не доїдали, не досипали, відмовляли собі в найнеобхіднішому. Ми всі в неоплатному боргу перед ними...

І. В. Лещенко та представники влади висловили слова глибокої вдячності ветеранам, побажали міцного здоров'я, щастя й миру на землі, вручили подарунки. Традиційно сільська рада закуповує та вручає учасникам бойових дій і прирівняним до них категоріям громадян продуктові набори. Не стало винятком і цьогорічне свято.

Зінаїда МАТЯШОВА.

Заступниця Білоцерківського сільського голови Н. І. Доброскок і Білоцерківський сільський голова І. В. Лещенко вітають П. І. Лук'янця.

І. В. Лещенко поздоровляє Я. С. Андрощука.

Білоцерківський сільський голова І. В. Лещенко, голова ветеранської організації О. А. Кононенко та заступниця Білоцерківського сільського голови з організаційних питань Н. П. Падалій вручають подарунок вдові інваліда війни Н. І. Срібній.

Вітання приймає Григорій Петрович Гамаля (с. Бірки).

Консультація

До уваги пенсіонерів, які працюють

Частиною четвертою статті 42 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» передбачено щорічний перерахунок пенсій пенсіонерам, які працюють, із 1 квітня. Право на перерахунок визначає страховий стаж, набутий на 1 березня року, в якому проводиться перерахунок.

Обов'язковою умовою для такого перерахунку є факт продовження роботи після призначення/перерахунку пенсії та набуття у зв'язку з цим необхідного страхового стажу (якщо особа після призначення чи після попереднього перерахунку пенсії продовжувала працювати та набула не менше 24 місяців страхового стажу, або менше 24 місяців страхового стажу, але після призначення чи після попереднього перерахунку минуло не менше двох років).

На цьогорічний перерахунок вплинули зміни, внесені до термінів і форми подання звітності з єдиного внеску. У 2018–2020 роках звітність про сплату єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування надавалася щомісячно, тому пенсії без звернень пенсіонерів були перераховані у квітні на підставі отриманої звітності.

Із 1 січня 2021 року набули чинності зміни до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» та Податкового кодексу України, якими передбачено подання єдиної звітності з єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування і податку на доходи фізичних осіб щокварталу (замість щомісяця) з розбивкою по місяцях звітного кварталу. Строки подання такої звітності (податкового розрахунку) встановлено протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного кварталу. Відтак, податковий розрахунок за 1 квартал 2021 року подається страхувальниками у період з 1 квітня по 10 травня 2021 року.

Таким чином, дані про страховий стаж та заробітну плату за січень та лютий 2021 року, які необхідні для перерахунку пенсій працюючим пенсіонерам, надійдуть у складі звітності зі сплати податку на доходи фізичних осіб (єдиного внеску), яку страхувальники зобов'язані подати до 10 травня.

Отже, перерахунок пенсій працюючим пенсіонерам, передбачений законодавством, буде проведено у червні п. р. з 01.04.2021 року.

Пенсіонерам не потрібно додатково звертатися до установ Пенсійного фонду, оскільки перерахунок буде здійснено в автоматичному режимі.

Головне управління Пенсійного фонду України в Полтавській обл.

Зверніть увагу

130 жителів Білоцерківської ТГ вакцинувалися відCOVID-19

Ось уже 1,5 року людство потерпає від коронавірусу COVID-19. За цей час хворобу підхопили 165 млн чол. у всьому світі, зокрема понад 2 млн – в нашій країні, одужало 143 млн. (1,9 млн. – в Україні) , померло 3,5 млн. (понад 48 тис. – наші співвітчизники).

Лише нещодавно у МОЗ заявили, що Україні вдалося подолати третю хвилю коронавірусу, а експерти прогнозують уже нову — четверту, яка припаде на осінньо-зимовий період.

Схоже, що ми вже ніколи не повернемося до життя з дружніми обіймами, рукостисканням, без масок і карантинних обмежень. Хоча в світі є приклади успішного подолання епідемії. Країна Ізраїль однією з перших почала вакцинацію населення, яку провела організовано й швидко. Щеплення отримали близько 90% дорослих, зараз вакцинують дітей. Карантинні обмеження зняті, країна повернулася до «передковідного» життя.

Медики одностайні: щеплення – єдиний спосіб уберегтися від коронавірусу. На жаль, Україна однією з останніх у Європі (лише в лютому 2021 року) почала цей процес. Та й просувається він украй повільно. Заважають низький рівень обізнаності населення, негативне сприйняття будь-якого щеплення, а на додачу – ще й російська пропаганда, яка всіляко дискредитує вакцини, закуплені Україною. Певно, таким чином РФ просуває на міжнародному ринку власну розробку – вакцину «Спутник».

— У нашій громаді вакцинація почалася з 15 квітня, — розповідає лікар Білоцерківської амбулаторії загальної практики-сімейної медицини Л. О. Крипак. ***— Спочатку було створено тимчасовий пункт щеплення, а з 28 квітня – постійний. Першими щеплення отримали медпрацівники, які виявили таке бажання. Я та медична сестра Віта Федорівна Йопа пройшли відповідне навчання, отримали сертифікати й почали щепити безпосередньо в громаді жителів Білоцерківської ТГ (насамперед літніх людей). Зараз щепимо літніх людей віком 80 років і старших, а оскільки серед цієї категорії громадян багато відмов, залишками вакцини щепимо депутатів сільської ради, учителів, соцпрацівників тощо.***

На жаль, людям молодшого віку, які мають бажання вакцинуватися й захистити себе, відмовляють: вони змушені чекати останнього етапу вакцинації.

— Ми діємо відповідно до Плану вакцинації, запровадженого урядом, — наголошує Людмила Олексіївна

В Україні запроваджено 5 етапів вакцинації . На першому щепили медпрацівників, які працюють із хворими на COVID-19, мешканців будинків для людей похилого віку і військових на передовій, потім – медиків, соцпрацівників і тих, кому понад 80 років. Зараз, на третьому етапі, щеплять працівників ДСНС, поліції, СБУ і тих, кому 65 років і більше. Найближчим часом планують вакцинувати вчителів та людей із хронічними захворюваннями Лише після цього настане черга тих, хто не увійшов до пріоритетних груп.

Станом на 18 травня 2021 року першу дозу вакцини отримали 130 жителів громади.

Законодавство

Набув чинності закон про «декрет» для чоловіків

Президент Володимир Зеленський підписав Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення рівних можливостей матері та батька у догляді за дитиною». Відтепер татусі й матусі отримали рівні права на відпустку при народженні дитини.

«Документ покликаний забезпечити рівні можливості для чоловіка й жінки у питанні поєднання роботи із сімейними обов'язками. Зокрема усуваються законодавчі прогалини, що обмежують право батька на відпустку для догляду за дитиною», -- сказано в преамбулі закону.

Раніше інші родичі (зокрема батько дитини, бабуся, дідусь), які фактично доглядають за малюками, теж могли оформити відпустку, але її надавали на підставі довідки з місця роботи або навчання матері про те, що вона вийшла на роботу до закінчення терміну її декрету. Таким чином закріпився дискримінаційний підхід, за яким право батька чи інших родичів на відпустку по догляду за дитиною було похідним від права матері: тобто лише мати могла делегувати право на декрет іншим. Через це у випадках, якщо мати дитини, наприклад, була самозайнята особа або ФОП, то батько теж не міг скористатися відпусткою по догляду за дитиною.

Тепер же закон визначає відпустку для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку як рівне право кожного з батьків.

Крім того, запроваджено новий вид відпустки – одноразова відпустка при народженні дитини тривалістю до 14 календарних днів, що оплачується коштом роботодавця.

Таку відпустку надаватимуть комусь одному: чоловікові, дружина якого народила дитину; батькові дитини, навіть якщо він не одружений з матір'ю дитини, але проживає спільно; бабусі або дідові, іншому повнолітньому родичеві дитини, який фактично доглядає за нею.

Законом встановлено також право працівників обох статей, які мають дітей або повнолітню дитину з інвалідністю з дитинства підгрупи А І групи, на додаткову відпустку.

Цей закон дасть змогу створити передумови для посилення ролі батька у вихованні дітей та розвитку відповідального батьківства в Україні. А ще дозволить піти в декрет тому з батьків, хто менше заробляє (це може бути й батько).

Не забудьте подати заяву й декларацію

Нагадуємо, що з 1 травня 2021 року субсидії призначають лише тим особам, які заново подали пакет документів (заяву й декларацію про доходи всіх членів домогосподарства за встановленим зразком).

Заяву і декларацію слід подати до органу соцзахисту населення, уповноваженій особі виконавчого органу сільської, селищної, міської ради відповідної територіальної громади або до центру надання адміністративних послуг за зареєстрованим місцем проживання.

В умовах карантину документи можна заповнити онлайн на сайті Мінсоцполітики: **https://subsidii.mlsp.gov.ua** (розділ «Субсидії»). Зробити це можна цілодобово й не виходячи з дому.

Усім, хто подасть оновлений пакет документів упродовж травня—вересня, субсидію призначать із 1 травня.

Телефонувати не потрібно

Щоб дізнатися, призначено чи не призначено вам субсидію, тепер не потрібно телефонувати в управління соціального захисту населення. Міністерство соціальної політики України відкрило доступ до Єдиного державного реєстру отримувачів житлових субсидій.

За адресою subsidii.ioc.gov.ua можна ввести свою поштову адресу і дізнатися, чи призначено вам субсидію та який її розмір.

Як виховати слухняних
Секрети однієї

У народі кажуть: «Щасливими не народжуються, ними стають». І вирішальну роль у цьому відіграє сім'я. Бо саме в сім'ї формуються особистість, культура, духовний світ і загалом людські цінності кожного індивідуума.

Марина Вишар із донечкою Кароліною.

Певно, ніхто не сперечатиметься: дитина має зростати в сімейному оточенні, в атмосфері любові, уваги та довіри, адже лише таким чином сповна забезпечуються її потреби, створюються оптимальні умови для гармонійного розвитку. Сім'я – джерело любові, поваги, солідарності та підтримки, той міцний «тил», без якого не може існувати людина.

15 травня в усьому світі відзначають Міжнародний день сім'ї. Започаткувала це свято Генеральна Асамблея ООН своєю резолюцією від 20 вересня 1993 року.

З нагоди свята ми поспілкувалися з багатодітною родиною Юрія Молдавчука та Марини Вишар із с. Поділ. Поцікавилися: як подружжю вдається одягнути-взути-прогодувати шістьох своїх дітей, а ще – знайти час, щоб вислухати, обійняти-приголубити, навчити, перевірити домашні завдання? Ось про які секрети виховання розповіли багатодітні батьки.

Юрій народився й виріс на Івано-Франківщині. Зовсім маленьким він залишився без батьків. На щастя, в хлопця була численна рідня: багато дядьків, тіток, двоюрідних та троюрідних братів і сестер.

Спочатку Юрія та його брата виховувала бабуся, потім піклування про хлопця взяв на себе дядько, який проживав у Огирівці. За його порадою Ю. Молдавчук вступив до Красногорівського ПТУ №49, де здобув фах тракториста, та так і залишився на Полтавщині: працював у місцевому колгоспі, потім – у подільського фермера...

Чоловік завжди мріяв про власну родину: дружну, згуртовану, де панує любов і розуміння, де батьки піклуються про дітей, навчають їх життєвим цінностям, а діти слухаються старших, допомагають їм. ***«Чим більше дітей, тим краще,*** – говорить Юрій. – ***Діти – це не тільки клопоти, а ще й радість, щастя. А коли дітей багато, то й позитивних емоцій більше».***

Юрієві було 27 років, коли на дискотеці в Подільському будинку культури він познайомився з Мариною Вишар. І хоча дівчина була на 8 років молодшою від нього, одразу зрозумів: саме таку дружину хотів би мати поруч усе життя. Адже жодних розбіжностей у їхніх поглядах не було. Сім'я – це гармонія і єдність у всіх сферах життя, а найперше – в

«Тиша – це не про нас. У нас

Розповідаючи про родину Молдавчуків, ми подали думки батьків. А ось що думає про свою родину найстарша дочка Світлана. Пропонуємо вашій увазі уривки з її твору «Сім'я моя дзвінкоголоса», який переміг у Всеукраїнському дитячому літературному конкурсі «Творчі канікули».

На відпочинку.

Кожна сім'я розпочинається з мами і тата. Мама у нас особлива! Вона молода і гарна, старанна і працьовита. Але в її маленькому тендітному тілі живе велетенська душа, яка до країв наповнена любов'ю до дітей. І не тільки до своїх, а й до чужих. Нашу маму не треба просити про допомогу, вона сама, якщо тільки почула про якесь дитяче горе чи страждання, обов'язково прийде на допомогу, поділиться їжею, одягом. Організує на допомогу інших дорослих. Не буває жодного дня, щоб наша мама не прийшла до школи, не поцікавилася нашими справами, не допомогла вчителям в їхніх проханнях.

Мамин день розпочинається рано вранці, дуже рано вранці, інколи навіть ще вночі (тоді, коли татко їде на роботу в 3—4 години ночі). Після виснажливих змін і короткого відпочинку він не чує навіть сигналу будильника. Тож мама будить і проводжає його на роботу. Щодня хвилюється і чекає повернення додому, бо ж він водій і дорога завдає хвилювання усім нам, особливо мамі. Тож часто вона, щоб заспокоїтися, починає свої материнські клопоти. І коли вранці будить нас до школи, то на столі смачно пахне сніданок, у хаті тепло, а дотик маминих рук такий приємний і ніжний. А весною, влітку і восени скільки маминих сил іде на впорядкування городу! І вона, наша розумничка, все встигає! А ще кожному із нас допомагає у виконанні домашніх завдань. З усіма своїми дитячими проблемами ми йдемо до мами, і вона завжди їх вирішить. Хочеться чогось смачненького – мама зготує, не розв'язується задача – мама допоможе знайти помилку, сподобалась книжка – мама придбає, захочеться поліпити, помалювати чи виготовити щось своїми руками – мама забезпечить усім потрібним. А довгими зимовими вечорами навіть сваримось, кому ближче лягти і пригорнутися до мами.

Тата ми теж дуже любимо. В ті години, коли він удома, хлопці завжди з ним: прагнуть у всьому його наслідувати і до-

і активних дітей багатодітної родини

духовній площині.

«Нас у батьків троє, й усі – дівчата. Я – найстарша, – розповідає про себе Марина. *– Змалку ми, сестри, відчували велику любов батьків, особливо мами. Вона безмежно любить дітей – і своїх, і чужих. А нам узагалі віддавала всю себе. І все найкраще. Коли я в дитинстві задумувалася про власну сім'ю, то мріяла передусім оточити дітей любов'ю. Припускала, що в мене може бути троє дітей. Але шістьох не планувала, просто так получилося…»*

Спочатку Юрій і Марина мешкали в батьків дівчини. Там же народилося троє старших дітей. Жінка згадує, як вони раділи появі своєї першої донечки Світланки (незабаром їй виповниться 14 років). Пригортаючи до себе крихітку, дякували Богу за це щастя.

«Жодних проблем із доглядом за дитиною в мене не було: мама показала, як годувати, пеленати, купати, а далі я вже сама все робила. Мама, звісно, була поряд і при потребі допомагала», – продовжує жінка.

Коли Свєті виповнилося два рочки, народився Віталик, ще через два роки – Станіслав. Проте Марина не пригадує особливих труднощів догляду за дітьми. Вони росли загалом спокійними, слухняними, проблеми виникали, тільки коли діти хворіли. Але їй завжди допомагали чоловік і мама.

Діти підростали, а Юрій і Марина зводили поряд із батьківським обійстям власну домівку, вили своє родинне гніздечко. Вже в новий красень-будинок із пологового будинку принесли трьох своїх менших дітей. Зараз Кароліні 9 років, Богданові – 8, Ромі – 6. Усі діти навчаються в школі. Юрій працює водієм автотранспортного засобу на ПП «БіАГР», трапляється, йде в рейс дуже рано або повертається пізно ввечері. Попри це, Марина не сидить удома: щойно найменшому, Ромі, виповнилося 3 роки, пішла працювати помічником вихователя в ясла-садок «Берізка».

Та погодьтеся: у матері такої великої родини значно більше турбот, ніж у інших жінок. Щодня доводиться прати чимало дитячого одягу, а ще – дбати про сніданок-обід-вечерю, прибирати в будинку, перевіряти домашні завдання, не кажучи про звичні селянські клопоти: город, господарство…

«Комусь і одну дитину важко виховувати, а хтось і з шістьома добре справляється», – посміхається багатодітна мама. І, трохи замисливши, додає: *«У багатодітних родинах діють свої правила і порядки. Тут змалечку діти стають відповідальними, причому не тільки за себе, а й за менших. Усі наші діти допомагають по господарству, й роблять це самостійно, без зайвих нагадувань. Дівчата прибирають, пораються на кухні, хлопці обробляють город, доглядають птицю. Ми не тримаємо велике господарство – тільки птицю. Торік, правда, були у нас ще й кролі. Їх теж діти доглядали: і клітки чистили, й траву заготовляли. Ось нещодавно картоплю садили – всі разом, усією родиною. У дружній родині, де всі один одному допомагають, з будь-якими труднощами впоратися легше».*

Марина пишається своїми дітьми: вони відповідальні, самостійні, напрочуд доброзичливі, ними задоволені в школі. Та особливо їй імпонує, що вони талановиті й активні в суспільному житті. Сама вона в дитинстві любила спорт: біг, стрибки, метання м'ячика, а ось до громадського життя була байдужою. Її ж діти беруть участь у шкільних концертах, конкурсах тощо.

Про найстаршу її донечку, Світлану Молдавчук, наша газета неодноразово писала. Розумна, здібна дівчинка дуже любить читати. Два роки тому за порадою бібліотекарки Тетяни Миколаївни Трипутень Світлана взяла участь у Всеукраїнському дитячому літературному конкурсі «Творчі канікули». Дівчинка написала твір про свою родину й перемогла в номінації «Знайомтесь – це ми» у своїй віковій групі.

Ця вагома перемога на всеукраїнському рівні неабияк окрилила серйозну й напрочуд скромну подільську дівчинку. А велика родина (завдяки якій і з'явився твір) розділила з нею радість. На церемонію нагородження в Києві, в Національній бібліотеці України ім. М. І. Вернадського, їздили теж усією родиною. Транспорт виділила сільська рада.

Поїздка справила незабутнє враження на всіх Молдавчуків. І закріпила бажання й надалі пробувати свої сили, наважуватися, перемагати. Торік Світлана Молдавчук під керівництвом Т. М. Трипутень створила відео, яке стимулює більше читати, й надіслала його на обласний конкурс читачів «Лідер читання-2020». Творча робота не лишилася непоміченою й набрала найбільше відгуків у Фейсбуці. За результатами онлайн-голосування С. Молдавчук була визнана переможницею. Тож відбулася ще одна незабутня поїздка, цього разу до Полтавської обласної наукової бібліотеки, де нашу талановиту землячку нагородили в урочистій обстановці.

Ще одна донечка Молдавчуків – Кароліна – чудово малює, а також декламує вірші й залюбки виступає на публіці. Раніше дівчинка не надто любила читати, та останнім часом подорослішала (чи, можливо, вирішила наслідувати старшу сестру) й неабияк захопилася книгами.

А ось чоловіча половина великої й дружної родини відчуває потяг до спорту й техніки: хлопці полюбляють футбол, велосипеди, силові види спорту. Батько змайстрував для синів турнік у дворі, купив гантелі… Юрій – майстер на всі руки, який залюбки щось майструє чи лагодить побутову техніку. При цьому навчає дітей тому, що сам уміє й знає. У такі хвилини хлопці не відходять від батька й допомагають йому. Навіть менший, Роман, спостерігає за батьком і старшими братами та намагається хоча б інструмент якийсь подати. Кілька років тому Юрій змушений був приробити замок та зачиняти гараж, де в нього майстерня: щоб Рома за його відсутності не наробив шкоди…

Голова сімейства розповідає, що всі діти мають різні характери й різні уподобання, попри те, що ростуть в одній родині. А тому й потребують різного підходу. Приміром, Стаса дуже легко образити, а Віталик, навпаки, «в одне вухо впускає, а в друге випускає» й не завжди дослухається до слів дорослих.

Коли запитую чоловіка, які методи покарання використовують у їхні родині, Юрій довго розгублено мовчить. *«Та немає, немає у нас навіть поняття такого: «наказувать», діти нас і так завжди слухають»,* – зрештою відповідає після хвилини мовчання.

Чоловік пояснює: вони з дружиною виховують дітей не криком чи бійкою, а словом, переконаннями. «*З дітьми треба постійно говорити, розказувати їм, що можна робити, а що – ні, при цьому пояснювати, чому такого не можна робити, що може трапитися, якщо порушити це правило,* – ділиться секретами сімейного виховання Юрій. *– Старшим дітям, звичайно, простіше все пояснити, але менші теж усе зрозуміють, якщо підібрати прості й зрозумілі слова, навести приклади. При нагоді показуємо дітям мультики та пояснюємо, про що в них ідеться».*

І Юрій, і Марина переконані: прості слова, переконання, а ще безмежна батьківська любов у сімейному вихованні важать набагато більше, ніж суворі правила, заборони, різноманітні покарання.

Обоє зізнаються: в їхній родині буває тихо й спокійно або навпаки – весело й гамірно. Та вони ніколи не втомлюються від своїх дітей і намагаються кожну вільну хвилину проводити в колі родини. Як і всі батьки, вони хочуть бачити своїх дітей щасливими, усміхненими, здоровими і мріють, щоб кожен із них став справжньою Людиною.

Марина розповідає, як вранці готує сніданок, а потім будить дітей, щоб не спізнилися до школи. А увечері їй подобається, коли дітки засинають, помилуватися ними, послухати тихе сопіння, посидіти трохи в тиші.

Юрій зізнається: найгірше для нього – це хвороби дітей. Один хлопчик в сім'ї хворіє частіше за інших, і в такі моменти в батька просто душа не на місці від власного безсилля і переживань…

Молдавчуки дуже люблять разом виїжджати на природу: на берег річки чи в ліс. Правда, їздити на далекі відстані не наважуються, адже користуються старенькими «Жигулями» – іншого авто в родині немає. Тож нині, коли діти підросли, перевозити їх усіх водночас у салоні «Жигулів» стало проблематично.

У лісі Молдавчуки залюбки збирають ягоди, гриби, зрештою, просто відпочивають на природі, спілкуються та насолоджуються життям.

Ось така вона, багатодітна родина Молдавчуків, мала часточка нашої громади, нашої великої родини.

Зінаїда МАТЯШОВА.

дзвінко, радісно, гамірно»

Світланка Молдавчук.

помагати йому. Допомоги часом буває так багато, що тато став навіть гараж замикати.

Наш татко може зробити будь-яку чоловічу роботу, та якщо раптом виникають важкі сімейні ситуації, мама не боїться залишити на нього маленьких дітей: він і їсти зварить, і догляне за дітьми, і в школу на ремонт піде. Як добре, що наш тато любить маму, а мама любить тата. Тож недаремно, як показник цієї любові – ми. І нас аж шестеро.

Усі ми багато в чому схожі, але багато в чому і відмінні. Дівчаток у нашій сім'ї двоє: я, найстарша Світланка, і менша Кароліна. Я народилася з білявим волоссям і блакитними оченятами, як у татка, то й назвали мене Світланою. А сестричка народилася з русявим волоссям і карими оченятами, як у мами. Ми не завдавали батькам багато клопоту: їли і спали, майже не вередували, рано почали ходити (мабуть, щоб допомагати мамі). Ми зростаємо, допомагаємо мамі: миємо посуд, прибираємо. Кароліна часто уявляє себе майбутньою мамою: грається із лялькою, бавиться із найменшими братиками. А я дуже люблю школу, навчання, люблю співати. А ще часто відвідую сільську бібліотеку, бо дуже люблю читати, особливо поезію Тараса Шевченка. Навіть був випадок, коли я заснула із томиком Шевченка.

Віталій зі Стасом дуже працьовиті, вони допомагають татові по господарству, ви побачите їх і на городі, і біля дров, і біля кроликів та качечок. Вони дуже люблять кататися на велосипедах, а Віталій може вже сам відремонтувати свій велосипед. А ще вони дуже люблять грати у футбол. Станіслав доглядає разом із мамою за квітами (так любить квіти не кожна дівчинка)!

Найменші в нашій сім'ї Богдан та Роман. Зовсім недалеко від нашої хати живуть лелеки. Тож у 2013 і 2014 роках вони щороку приносили в нашу домівку по хлопчику. Братики настільки схожі між собою, що багато хто вважає їх близнюками. І хоча Богдан трохи вередливий хлопчик, а Рома тихенький та сором'язливий, та один без одного вони не можуть бути, вони як два братики-акробатики: де один, там і другий. Якщо помітив десь одну маленьку біляву голівку – шукай там і другу. Вони разом граються, разом досліджують світ навколо. І шкоду роблять також разом. Це саме від них на нашому гаражі з'явився замок.

Ось такі ми, звичайні українські діти із веселої, дружної і багатодітної сім'ї. Нам ніколи не буває сумно, самотньо. І навіть коли мете сніг чи ллє дощ, нам є з ким погратись, поговорити, побешкетувати. Тиша – це не про нас. У нас дзвінко, радісно, гамірно. А ще в нашій оселі скрізь: на кожному ліжку, на кожній фіранці, у кожному куточку, в кожній тарілочці чи чашечці – живе любов.

Юрій Молдавчук із молодшими дітьми.

Цікаво знати

Скільки іграшок потрібно дитині

Зазвичай дорослі демонструють свою любов до дитини, завалюючи її іграшками. Особливо не знають міри бабусі та дідусі.

Однак така надмірність лише шкодить. Адже велика кількість іграшок відволікає дитину, створює проблеми у розвитку та вихованні, спілкуванні, особистісному сприйнятті світу і так далі. І навпаки: чим менше об'єктів для гри, тим краще розвивається дитяча уява і фантазія, просторове і творче мислення, креативність і навіть інтелект. Це підтверджують результати нещодавнього дослідження американських науковців.

Психологи зі США провели експеримент за участю 36 дітей віком 1,5-2,5 років (залучили дев'ятьох хлопчиків і 27 дівчаток). Малюків розділили на дві групи. В одній групі перед кожною дитиною викладали по чотири іграшки, в другій – по 16. І давали дітям погратися пів години.

Невелика кількість об'єктів робила дитячу гру якісною, цікавою і креативною. Дитина придумувала ігрові сценарії, залучала уяву і фантазію. Гра ставала складною і насиченою.

Коли ж кімнату завалили іграшками, діти швидко переходили від одного предмета до іншого. Вони цікавилися об'єктами поверхнево, не придумували сюжети для ігор, не включали уяву. Дітям було важко зосередитися: вони не знали, за що братися, не могли сфокусуватися на якомусь одному предметі й зайняти себе, їхня увага розсіювалася. В результаті малюки дуже швидко втомлювалися.

Психологи стверджують: велика кількість іграшок заважає розвитку творчих здібностей і мислення. Крім того, створює проблеми у вихованні. Адже дитина швидко звикає, що їй постійно купують те, що вона захоче. Малюк стає примхливим і не розуміє, що трапилося, якщо раптом батьки не купують бажану річ.

Коли ж батьки відмовляються купувати дитині те, що вона вимагає, це змалку вчить її справлятися з обмеженнями. Дитина стає гнучкою і думає наперед. Головне: пояснити дитині, чому зараз батьки не можуть або не хочуть придбати бажану річ.

Не зайве домовлятися з дитиною: ми тобі купимо нову ляльку (машинку), а ти навзамін віддаси стару іграшку.

Ще одна проблема надлишку іграшок – емоційна. Коли в малюка 10 ведмедиків, собачок чи машинок, він не зможе виділити з-поміж них якусь одну, улюблену. Але в дитини обов'язково має бути улюблена іграшка. Інакше в старшому віці не уникнути проблем у спілкуванні…

Вони плакали й стрибали від щастя...

Серед численних свят і знаменних дат, на які напрочуд багатий місяць травень, практично непомітною лишилася одна: 33-тя річниця від початку виведення радянських військ із Демократичної Республіки Афганістан (15 травня 1988 року).

Для сотень тисяч солдатів та офіцерів, які не з власної волі виконували «інтернаціональний обов'язок» на чужій війні в чужій країні, це означало надію повернутися додому живими. Цій звістці неабияк раділи і їхні рідні. З полегшенням зітхнули також родини, в яких підростали юнаки призовного віку...

Війну СРСР з Афганістаном називають однією з найбезглуздіших в історії. Вона тривала майже 10 років (із 25 грудня 1979 до 15 лютого 1989 року) й закінчилася цілковитою ганьбою СРСР і продовженням бойових дій у самому Афганістані.

Офіційним приводом для введення «обмеженого контингенту» радянської армії в Афганістан була допомога комуністичному уряду країни в боротьбі з моджахедами. Коли радянські війська під головуванням спецпідрозділу КДБ СРСР без жодного пострілу зайшли в Афганістан, президент країни, лідер компартії Хафізулла Амін радісно вітав «радянських друзів». Насправді Генсек КПРС Леонід Брежнєв так само, як сьогодні президент РФ Володимир Путін в Україні, хотів поміняти одного президента сусідньої держави на іншого, лояльнішого до нього, й зробити країну своєю ресурсною колонією.

Вже 27 грудня 1979 року радянський спецназ узяв штурмом президентський палац і вбив Аміна та його оточення. Проте маріонетковий уряд Бабрака Кармаля не зміг утримати владу. Не допомогли й багнети СРСР: незабаром уся країна стала зоною бойових дій. Скориставшись цим, вороги СРСР – США, Китай, Туреччина, Японія, Пакистан, Іран – надавали повстанцям гроші й зброю. Мільйонам зубожілих афганців втрачати було нічого, війна стала для них єдиним місцем заробітку.

Зрештою в результаті Женевських угод про політичне врегулювання ситуації уряд СРСР у квітні 1988 року зобов'язався вивести свій контингент протягом 9 місяців, тобто до 15 лютого наступного року. І розпочав цей процес 15 травня.

Втім, надаємо слово безпосереднім учасникам радянсько-афганської війни – жителям нашої громади.

Історичне фото: радянські війська щойно зайшли в Афганістан.

Сергій Анатолійович Лобков, голова ГО «Український союз ветеранів Афганістану (воїнів – інтернаціоналістів) при Білоцерківській ТГ»:

– Останнім часом радянських солдатів, які воювали в Афганістані, нерідко називають окупантами. У таких випадках я завжди відповідаю: «Читайте правильні книги», адже ми увійшли в країну на запрошення уряду ДРА. Тамтешня влада не могла самостійно навести в країні порядок.

Я служив у ЗС із 1980 до 1982 року, в травні 1981 року вже був у Кандагарі й застав солдатів, які першими увійшли в Афганістан. Вони розповідали, як афганці зустрічали їх квітами.

Загалом місцеве населення було дуже лояльним до радянських людей: військових, цивільних спеціалістів. Стріляли й убивали лише бандформування. Але ж кримінальні елементи є в будь-якій державі, подивіться, що відбувається на Донбасі, хто воює на боці так званих ополченців. А в Афганістані до всього існує ще й кровна помста: чоловіки мають обов'язково помститися за загибель батька, брата, іншого родича.

Коли 1988 року СРСР почав виводити свої війська, афганці робили все можливе, щоб затримати нас, інколи навіть домовлялися з моджахедами. Тому деяким частинам доводилося виходити з країни з боями.

Після виведення радянських військ прокомуністична афганська влада протрималася всього лише 1,5 року. І це при тому, що радянська армія безперервно навчала урядові війська воювати й залишила в країні чимало матеріальних цінностей, починаючи від ліжок і закінчуючи бойовою технікою.

Зрештою, вся історія Афганістану – це практично безперервні бойові дії: 300 років афганські племена воювали з Британією, постійно воюють між собою. І зараз там продовжується громадянська війна, незважаючи на присутність американських військ. До речі, США найближчим часом покине країну, про це заявив новий президент США Джо Байден. Схоже, що загострення конфлікту неминуче.

Та повернемося до тих далеких подій. Як я вже сказав, у травні 1981 року (тобто рівно 40 років тому) я потрапив у ДРА. Після закінчення навчального центру десантних військ у Прибалтиці мене й ще кількох хлопців направили в 560-ту десантно-штурмову бригаду, що дислокувалася в місті Кандагар на півдні країни. У нашій частині навчалося 1,5 тис. солдатів, та в Афганістан відібрали лише дев'ятьох.

Спочатку нас на тиждень привезли в м. Кундуз неподалік від кордону, щоб ми адаптувалися до тамтешнього клімату. Витримати його вже було геройством для нас, 20-річних пацанів: удень неймовірна спека, а вночі холодно, дрижаки пробирають!

Пригадую, на другий чи на третій день забігаю в палатку й одразу до бадді з водою, щоб напитися. А тут заходить дембель і з порогу: «Що ти робиш? Пити вдень не можна, інакше до вечора не доживеш». Думаю: «Що він верзе? Навпаки, не доживу, коли не питиму». А він: «Запам'ятай, напиватися можна тільки вранці й увечері, коли пити воду вдень, буде тепловий удар».

Я послухався й став тренуватися, щоб удень обходитися без води. Згодом, коли нас посилали на бойові операції й давали фляжку води (700 мл) на кілька діб, це неабияк знадобилося. А дехто не міг витерпіти, пив воду з ариків. І неминуче підхоплював інфекційні хвороби. Це як прогноз погоди, хоча арики немилосердно хлорували.

Різноманітні хвороби – малярія, черевний тиф, жовтуха – неабияк дошкуляли солдатам. Уранці встаємо й дивимося один одному в очі, виявляємо, в кого білки пожовтіли. А вчора ти з ним із одного казанка хльобав...

Мушу сказати, що в навчальному центрі ми пройшли чудовий вишкіл і потрапили в Афганістан цілком підготовленими. Коли тебе щодня ганяють у хвіст і в гриву, ти перетворюєшся на олов'яного солдатика, який автоматично виконує потрібні дії. І страх відступає: треба просто виконати команду.

Коли нас посилали на бойове завдання, ми інколи кілька діб ішли пішки. За ніч мінімум 50 км долали: двічі на перепочинок спиняємося, а так ідемо, мовчимо, не куримо. Десь присіли, десь сховалися, а потім – знову вперед.

Був такий випадок: нас 60 чоловік оточив ворог, ми 4 місяці були в оточенні. Вертольоти скидали нам провіант і швиденько тікали від обстрілів. Щоночі на нас нападали, але ні разу нас не взяли.

Пригадую, як отримав свою першу бойову нагороду – медаль «За отвагу». Ми повертався з бойового завдання, й нашу колону БМД (бойові машини десанту) обстріляли. Командир роти призначив мене старшим бронегрупи (екіпаж БМД), й наказав блокувати кишлак. Тим часом уся десантура пішла зачищати кишлак від душманів, які нас обстріляли.

С. А. Лобков.

І ось ми чекаємо товаришів, аж раптом біжить хлопець і говорить: «Товарищ старший сержант, ротный сказал срочно их прикрыть, потому что они даже голову поднять не могут – их обстреливают два ДШК с ущелья».

ДШК – це великокаліберний кулемет, який здатний навпіл перерізати наш БМД. Та ми на це не зважаємо, й наш механік-водій Зігмус Дідікаускас (класний пацан, і водій теж був класний, він прибалт, хоча афганці називали його руським) одразу на повній швидкості вривається в кишлак. Проїжджаємо через увесь кишлак, я стою й виглядаю з люка, при цьому відчуваю, як у мене над головою гілки дерев падають – ніби їх хто ножицями зрізає. Зрештою, бачу їхню вогневу точку, стрибаю на місце навідника-оператора й починаю косити з кулемета – вже не пам'ятаю, скільки пострілів зробив, але ДШК їхній закрив.

Після цього ми розвертаємося й накриваємо другу точку. Ротний потім підбіг, стрибнув на броню й не приховував свого захоплення: «Смотрю, вы прете, и вам пофиг!»

Тим часом дивлюся – у нього за спиною чалма піднімається. Одразу стріляю туди, він не зразу й зрозумів, що трапилося, що ми були на волосину від смерті.

Коли отримав свою першу бойову нагороду, найбільше хотілося поїхати до батька й показати медаль – таку ж, яку отримав мій дід, який загинув 1943 року при переправі Дніпра.

Ну а потім мене нагородили Орденом Червоної Зірки. Того разу я був старшим розвідгрупи, нас чотирьох заманили в кишлак, відрізали від основної групи й хотіли знищити. Але ми вчотирьох гнали шістьох душманів, двох завалили, а решту гнали. Ось такі ми нахабні пацани були. Нічого не боялися!

Та коли у жовтні 1982 року я повертався з Афганістану й у літаку оголосили, що ми перетинаємо державний кордон Радянського Союзу, всі хлопці плакали. Ми пройшли через справжнє пекло й нічого не боялися, а тут не могли стримати сліз.

І все ж постійна напруга не минула даремно: я був такий психований, дьорганий! Нерви були наче оголені. Прийду, бувало, в якусь установу, а чиновник каже: «Почекайте за дверима», то я готовий був його вбити!

Перехід від війни до мирного життя давався дуже важко, причому не лише мені. Дехто з демобілізованих пиячив, дебоширив, дехто грішив наркотиками. Адже в Афганістані чимало було наркоти, ми зупиняли цілі каравани зі зброєю, наркотиками й потім спалювали їх. Багато хлопців підсіло на наркотики, й коли повернулися додому, не могли зупинитися.

Але тодішня влада, тодішня система (там ідеологи дуже сильні були) робила все, щоб не залишити афганців наодинці з їхніми проблемами. Комсомольські органи зацікавлювали різними ініціативами: давай щось гарне зробимо для молоді. І я долучався до однієї ініціативи, до другої, й уже не було часу на гульки. Став залучати до роботи інших афганців, удалося вихопити тих, хто десь по пивних лазив, між собою бився.

Віктор Іванович Онищенко, заступник голови ГО «Український союз ветеранів Афганістану (воїнів – інтернаціоналістів) при Білоцерківській ТГ»:

В. І. Онищенко.

– Зазвичай в Афганістан потрапляли хлопці з навчальних частин, розташованих у Середній Азії. На території Туркестанського ВО було чимало учебок, де мобілізованих готували саме для служби в Афганістані. Проте я навчався в Борисполі.

Був зв'язківцем, а служити довелося на аеродромі в м. Баграм . Воно розташоване за 40 км від столиці Афганістану м. Кабул.

У Баграмі була найбільша військово-повітряна база ВПС СРСР. Аеродром мав величезну територію, чимало різноманітних споруд. Лише злітно-посадкова смуга (її збудували ще британці) тягнулася на 3 км. Тут одночасно могли розміститися понад 100 літальних апаратів, зокрема важкі транспортні літаки, стратегічні бомбардувальники.

Наша частина розташовувалася недалеко від аеродрому. Ми забезпечували безперебійний зв'язок усіх його служб.

Мені довелося служити з жовтня 1986 по червень 1988 року. Коли дізнався про початок виведення радянських військ, неабияк зрадів. І водночас охопив страх.

Справа в тому, що в Афганістані найчастіше гинули новобранці й так звані дембелі – ті, кому до демобілізації залишалися лічені дні. Та вже за місяць нас посадили в транспортний літак і відправили в Кабул. Звідти – теж літаком – ми повернулися в Радянський Союз. Сиділи, хто на чому примостився (здебільшого – на своїх дипломатах) і аж підстрибували від щастя, коли перетнули радянський кордон.

Власне, розмови про те, що незабаром радянські війська залишать Афганістан, точилися давно – мабуть, з моменту їх введення. Коли наприкінці 1979 року радянський уряд увів війська в Афганістан, він сподівався на блискавичну операцію. Ніхто не думав, що вона перетвориться на затяжну війну.

За офіційними даними, через Афганістан пройшли 620 тисяч радянських військовослужбовців, причому 160 тисяч із них (по суті кожен четвертий) були українцями. 11 тисяч осіб стали інвалідами, ще 42 тисячі отримали середні й легкі поранення, травми та контузії. Загинуло 15 тисяч людей, з них 3000 – українці.

Проте радянським солдатам в Афганістані загрожували не лише кулі душманів. Неабияк підривали здоров'я виснажливий клімат та інфекційні хвороби. Знову ж таки, лише за офіційною статистикою, близько 115 тисяч військовослужбовців перехворіло інфекційним гепатитом, 31 тисяча – черевним тифом. Насправді хворіли і втратили здоров'я майже всі. Зараз в Україні налічується понад 150 тисяч ветеранів афганської війни, з них близько 8-ми тисяч мають поранення, понад 6 тисяч є інвалідами.

Записала Зінаїда МАТЯШОВА.

Анонс

18 травня виповнилося 35 років від дня загибелі в Афганістані Володимира Олексійовича Демиденка. Він народився в с. Кравченки, навчався в Рокитянській школі й назавжди залишився в пам'яті земляків 19-річним...

Усі, хто знав хлопця, а також ті, хто народився вже після його смерті, пишаються героєм-земляком і бережуть пам'ять про нього. 18 травня 2021 року односельці вклонилися могилі В. О. Демиденка та провели низку заходів. Докладніше про них ми розповімо в наступному номері.

Виконком Білоцерківської сільської ради та ветеранська організація глибоко сумують з приводу смерті

жительки с. Поділ, ветарана праці, дитини війни
ПАНАСЕНКО
Лідії Дмитрівни;

жительки с. Попове, ветарана праці, дитини війни
ЛОГВИНЕНКО
Надії Полікарпівни

і висловлюють щирі співчуття рідним і близьким покійних.

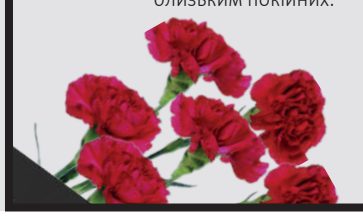

Ольга Мацько: «Якби зараз десь гармошка заграла, їй Богу, пішла б танцювати!»

Охайно вдягнена, у свіжій хустинці худорлява бабуся чекає нас на лаві біля свого будинку і, вдаючи, що не знає, чим заслужила на увагу журналістів, жартома вигукує:

– Це мені 80 років? Невже? А я ж вважаю себе 18-літньою… Мені б іще дідуся моторного де знайти, я б і заміж пішла!

Усміхнена, рухлива й балакуча, вона пересипає свою мову гумором, жартами і примовками…

О. Я. Мацько.

На Різдво й Пасху влаштовували дітям свято

Ольга Явтухівна Мацько з села Попове народилася за три тижні до російсько-німецької війни, 1 червня 1941 року. Її мати вийшла заміж за вдівця з двома дітьми, прийняла його хлопців та ще й народила п'ятьох спільних дітей: двох синів і трьох доньок.

– Хоч і багато нас було, та жили дружно, голі й драні не ходили: у нас мама шила. Сама навчилася. Десь взялася в домі швейна машинка «Зінгер», і мама весь час шила-перешивала – і нам, і людям...

Нині старовинна машинка «Зінгер» – справжній антикваріат. З'явилися нові, удосконалені моделі, багатофункціональні й зручні в користуванні. А тоді, в епоху суцільного радянського дефіциту, особливо на селі, швейна машинка була справжнім дивом техніки, найнеобхіднішим предметом у побуті. А жінки-майстрині – вельми шанованими на селі людьми, до яких записувалися в чергу на пошиття одягу.

Батько повернувся з війни поранений, невдовзі почала хворіти й мати, знесилена тяжкою працею і постійним недоїданням. Тож Оля змалку привчилася до роботи: разом зі старшою сестрою збирала на полі соняшничиння, яким топили піч, допомагала матері вигодовувати на фермі телят, рвала і мочила коноплі.

– А хіба тоді їли так, як зараз! – згадує Ольга Явтухівна. *– Різносолів ніяких не було. Юшку мати зварить, засмажкою трохи заправить, оладки кукурудзяні випече – ото й уся їжа. Я торбу полотняну закину на плече, покладу в неї оладок кукурудзяний – і йду в школу.*

Зате на Різдво дітям влаштовували свято: діставали з горища мерзлого сала, яке висіло там у мішечку, нарізали на маленькі шматочки і давали посмакувати. На Пасху теж намагалися урізноманітнити щоденне меню чимось незвичним: мама різала півня, варила його цілим і ставила такий делікатес на стіл.

– Так одного разу ми, діти, так накинулися на те м'ясо, що розірвали глиняну миску під ним! Уявіть собі: семеро душ за столом, і кожен тягне ту миску до себе…

Діти післявоєнних років не тільки недоїдали. Вони ходили в таких обносках, які нинішні бомжі посоромилися б надіти. А ось Оля ходила до школи в скромному, але доволі пристойному одязі: мама вчасно перешивала їй спідничку, латала сорочку, справляла фуфаєчку. Мотрона Григорівна взагалі була майстринею на всі руки: гарно малювала; виготовляла з дерева різноманітні поробки: фігурки коней, вітрячки; плела вінки, вишивала. В Попівській школі довго висів чудовий портрет Тараса Шевченка, який вона намалювала дітям. Причому малювала лівою рукою, ліва була. А з клаптиків різнокольорової матерії, приміром, вона могла зшити оригінальну жилетку…

30 км ішла по снігу навмання…

Повоєнна школа всіляко залучала дітей до суспільно-корисної праці. Ольга Явтухівна згадує, як замість уроків учнів виводили в поле збирати кок-сагиз – рослинку, завезену з Казахстану, схожу на кульбабку. У повоєнні роки в Україні ця рослинка була справжньою королевою полів і дала державі зо два десятки Героїв Соціалістичної праці. З молочного соку кок-сагизу (латексу) виготовляли каучук для виробництва гуми. Дуже витратний процес, та що поробиш: синтетичного каучуку тоді ще не знали. Найбільше цієї клейкої білої рідини містилося в коренях кок-сагизу. Тому восени рослини підорювали трактором, збирали і розвозили гарбою у кожен двір. Селяни вдома чистили ті корінці і здавали на приймальні пункти. Колгоспникам ця робота зараховувалася як трудодні, а дітям «платили» цукерками.

– За кок-сагиз нам давали цукерки-подушечки. Коричневі такі, притрушені какао-порошком. У радянський час це були найдешевші карамельки. Начинка в них якась хрустка, як у «Ракових шийках». Та іноді траплялися і добріші, де під карамельною оболонкою було смачне варення.

А в 13-річному віці з Олею трапилася чудернацька історія. Одного зимового дня до їхнього двору під'їхав шикарний чорний автомобіль з емблемою ЗІМ (Завод імені Молотова). Такими авто їздила тоді лише партійна та урядова номенклатура. З машини вийшов голова колгоспу Мефодій Дем'янович Тур, якого делегував до Олиних батьків перший секретар Великобагачанського райкому партії Крючко з особистим проханням. Йому в сім'ю потрібна була молода дівчина в якості няньки – глядіти двох його малолітніх дітей трьох і п'яти років. Мефодій Дем'янович мав намір умовити старшу доньку, 1939 р. н., та вона була дуже несміливою й навідріз відмовилася навіть вийти до гостя. Тоді мама запропонувала взяти Олю, мовляв, дарма що мала, вона бідова, справиться!

– Я приїхала до них у Багачку, заводять мене у хату. Та це ж справжній палац порівняно з нашими злиднями! Показують мені тих дітей, показують кухню, ведуть мене на веранду, де я мушу жити. Дали мені пружинне ліжко, подушечку, фуфаєчку, показали, як пічку топити… Я день там побула, освоїлася. А на другий день вранці господарі пішли на роботу (жінка його вчителювала), а я – до дітей. Стала їх годувати. А старший хлопець років п'яти дивиться на мене з-під лоба і промовляє вороже: «Чого ти сюди прийшла? Ти нам не потрібна. А ну геть звідси!»

Не навчена премудростям педагогіки, 13-літня нянька образилася на таку «гостинність» своїх підопічних. І, не довго думаючи, прихопивши фуфайчину, вибігла з дому. Але куди йти? Дороги вона не запам'ятала, адже привезли її машиною, та ще й сніг навколо… І дівчина навмання пішла навпростець додому, куди підказувало їй чуття. Із Багачки – в Попове, понад 30 кілометрів пішки!

Машинка «Зінгер» і працьовиті мамині руки рятували родину й багатьох сусідів.

– Бог мене вів! Дісталася Красногорівки, дійшла до Сидорівщини. Куди далі? Кругом сніг… Йду поза селом, поза хатами. Одна жіночка, побачивши мене серед поля, вийшла з хати: «Моя дитино, куди ти йдеш, там ставок, гляди, в ополонку втрапиш»… Йшла степом, потрапила в Корнієнки. І там одна жінка показала мені дорогу на Попове.

Додому маленька мандрівниця дісталася вже затемно. Батьки були шоковані: «Звідки ти взялася? Як ти дійшла?!»

На премію дали телицю

Страшна війна, яку пережило тодішнє покоління наших співвітчизників, голод, розруха і злидні повоєнних років не зробили зашкарублими людські душі. Люди підтримували одне одного, ділилися з сусідами шматком хліба, глечиком молока для дітей, допомагали ростити сиріт, батьків яких забрала війна. Жаліли добрі люди й тих 13-літніх хлопчаків і дівчат, які нарівні з дорослими виконували в колгоспі далеко не дорослу роботу.

25 теляток вигодовувала на фермі маленька Оля, працюючи за хвору маму. Добрим словом згадує Ольга Явтухівна тодішню завідувачку фермою Марію Явтухівну Полонську, яка допомагала дівчині вичищати гній у телят. Своїх дітей у жінки не було, тож усі свої материнські почуття вона дарувала чужим дітям. А ще давала Олі 20 копійок на кіно, яке щотижня крутили в клубі.

– З Радивонівки на ферму один кучер возив бричкою фельдшерів – корівок лікувати. Чомусь я йому подобалася, він прибалакувався до мене. І коли приїздив на ферму, щоразу на всю бригаду кричав: «Де наша малютка?»

За те, що вигляділа 25 телят, Оля одержала першу в своєму житті премію: телицю. Гроші тоді не платили нікому, заохочення були тільки натурою: кому хустку шерстяну давали, кому – кофту, кому – відріз матерії. А телиця в подарунок – це було просто щастя!

«Танцювали так, що за пилюкою лампи не було видно»

Осередком культурного життя в 50-ті роки був сільський клуб. Та ходити туди належало в гарному вбранні. І тут уже за донечку постаралася мама: вона пошила Олі москвичку. Москвичка (або хуліганка) була тоді справжнім «криком моди» серед молоді. Так називали курточку на блискавці довжиною до талії, на широкому поясі, з двома великими кишенями і подобою широкої кокетки спереду, викроєною з іншого матеріалу. Багато майстринь її шили вдома з кількох старих речей, передаючи одна одній викрійки. Діставалася тодішня мода й далеких сіл, зокрема Попового.

Люди у містах і селах поспішали зануритися в мирне життя, молодим жінкам хотілося бути красивими та модними, для них модний одяг став своєрідними ліками від ран, завданих війною. Крім того, в країні, яка втратила величезну частину чоловічого населення, жінкам доводилося неабияк конкурувати між собою, щоб привернути до себе чоловічу увагу. Наречених було багато, а женихів бракувало.

– Пам'ятаю, як я вперше наділа в клуб ту москвичку. Мама мені до неї ще пристрочила комірець із цапа – я була просто красуня, сама собі подобалася! Та все ж переживала, як сприймуть мене в такому наряді односельці. Все пройшло нормально. Ми танцювали так, що за пилюкою від каблуків лампи не було видно!

У попівський клуб приїздили погуляти хлопці з сусідніх сіл. Тож не дивно, що бідову танцюристку у модній курточці невдовзі засватав кавалер із с. Остап'є. Та вона надала перевагу місцевому жениху – Григорієві Мацьку, гармоністові й красеню, за яким зітхали всі попівські дівчата. 1961 року молоді побралися.

– Вулиця наша дружна була, весела. То там, то тут постійно гармошку було чути, пісні. Грицько на свадьбах грав, кум його – на бубнах, їх часто запрошували… А я так любила танцювати! Оце й зараз, якби гармошка заграла, їй Богу, гопака б затанцювала! – бадьориться бабуся.

На свята збирається вся родина

Жити молоді пішли до чоловікових батьків. У Григорія теж була велика сім'я: батько з матір'ю, двоє сестер, а 1962 року в молодят народився первісток Толя. Тож у невеличкій старенькій хатині мешкало семеро…

У 1972 році у подружжя народилася донечка Інна. Та роботи Ольга Явтухівна не полишила. Працювала ланковою в бригаді, поштаркою, прибиральницею в школі, кухаркою, дояркою на фермі. За ударну працю на ланах колгоспу кілька років її фото не сходило з Дошки пошани.

– Керувала я ланкою з 10-12 чоловік. Давали нам по 7-8 га буряків на кожного. Одне поле виполемо, йдемо на друге. А там уже й кілочки позабивані, й ділянки поділені. І знову нагинайся, поли! Зате восени, як зберуть буряки, привозили нам додому по 15-20 мішків цукру. Що з ним робити? Позакидаємо на горище, та й горілку женемо, – чесно признається жінка.

У 55-річному віці трудовий стаж Ольги Явтухівни склав 42 роки. Більше працювати жінка не схотіла, вийшла на пенсію. Зараз одержує 2500 грн пенсії і вважає, що їй достатньо.

– Живу, не горюю, хліба не купую, – хвалиться бабуся своїм життям. *– Їсти є що, вдіватися – теж. Так нікуди ж не підеш – ноги болять. Якби не ноги, я б гайнула селом, ще б і діда собі знайшла!* – сміється старенька.

Восьмий рік, як Ольга Явтухівна втратила чоловіка. Живе разом із дочкою на тому ж подвір'ї, куди привів її 60 років тому Григорій. Тільки будинок уже новий, чепурний, облаштований рідним зятем …

– Ми із зятем уже 20 років дружно живемо, не лаємося, не сваримося. Гарний у мене зять, справжній хазяїн. Хату переробив, бесідку он яку збудував для тещі. Він водієм працює у ТОВ «Білагро». Син Анатолій на сусідній вулиці живе, теж у «Білагро» працює, тільки трактористом.

Має бабуся чотирьох онуків і двох правнуків, яким виповнилося по чотири рочки – Артема і Дмитрика.

– Провідують мене усі, ніхто не минає. Завжди поздоровляють. У нас жодний празник не проходить, щоб не зібралася разом уся родина. Ось на Пасху три дні гостював у мене правнучок... Якби хоч війни не було, щоб діти й онуки наші пожили…

Дай Бог Вам, Ольго Явтухівно, міцного здоров'я і багато щасливих літ, миру й благополуччя Вашій дружній родині. З днем народження!

Сергій МИКОЛЕНКО.

До догляду за кок-сагизом активно залучали школярів.

А розраховувалися з дітьми найдешевшими цукерками-подушечками.

Учасники конкурсу створили гарний настрій

Роботи переможців фотоконкурсу: Софійки Нечитайло (2 місце), Т. В. Одноочко (1 місце) та Іринки Маюри (3 місце).

Напередодні Великодня сектор культури, туризму та охорони культурної спадщини виконавчого комітету Білоцерківської сільської ради оголосив про проведення фотоконкурсу, присвяченого цій події.

Учасники мали сфотографуватися з великоднім кошиком чи будь-яким атрибутом цього світлого свята. Єдина умова – фото мали бути світлими, радісними й нести позитив.

На перший погляд, особливої майстерності демонструвати не треба: головне – зібрати кошик та «сфоткатися» поряд із ним. Та, як не дивно, учасники конкурсу продемонстрували неабияку креативність у виборі композицій. При цьому, звичайно ж, виконали головну вимогу організаторів – створили справді святковий, піднесений настрій.

На конкурс було представлено 25 робіт із кожного села громади. Окрім фото, деякі конкурсанти надіслали коротенькі відео та презентації.

– *Усі роботи, представлені на конкурс, були дуже цікавими,* – говорить ініціаторка проведення заходу, завідувачка сектору Наталія Лук'янець. – *Окремо хотілося б виділити майстерні фото деяких працівників культури, зокрема роботи Подільського СБК (директор Раїса Панасенко), бібліотекарки Балаклiївської бібліотеки-філії Лідії Іванівни Ісаєнко, завідувача Колосіївським сільським клубом Миколи Васильовича Требуха. А Попівська сільська бібліотека-філія (бібліотекарка Ніна Василівна Скирда) надіслала цілу добірку фотокомпозицій!*

Робота Л. І. Ісаєнко (с. Балаклія).

Переможців конкурсу визначали шляхом онлайн-голосування. Перше місце здобула Тетяна Василівна Одноочко (с. Білоцерківка), друге – Софійка Нечитайло (с. Огирівка), третє – Іринка Маюра (теж Огирівка).

7 травня Н. А. Лук'янець нагородила переможців грамотами й подарунками.

Дарина СОЛОДКА.

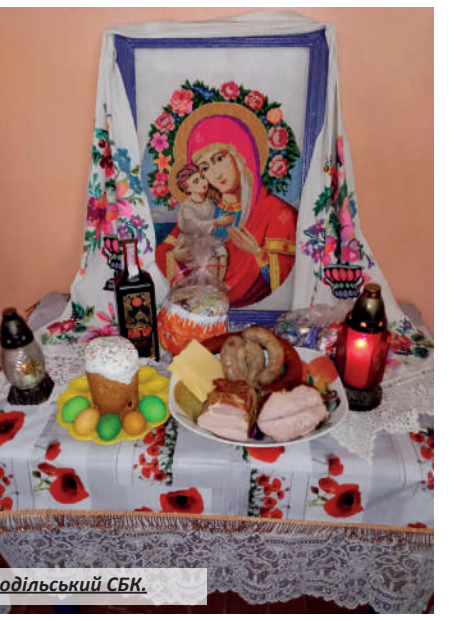

А ці фото надіслали Попівська бібліотека-філія та Подільський СБК.

Дні народження відзначають члени нашої громади:

21 травня
ШИПОША МИКОЛА МИХАЙЛОВИЧ
(с. Корнієнки) – 60 років;

22 травня
ЗЛЕНКО МИКОЛА ОЛЕКСАНДРОВИЧ
(с. Корнієнки) – 60 років;

23 травня
РИБАЛЬЧЕНКО ЮРІЙ ПЕТРОВИЧ
(с. Красногорівка) – 60 років;

25 травня
КОЛОДЬКО ОЛЬГА ІВАНІВНА
(с. Балаклія) – 90 років;
ШИПОША ВОЛОДИМИР ВАСИЛЬОВИЧ
(с. Балаклія) – 70 років;

26 травня
ЧЕРНЕНКО АНАТОЛІЙ ПЕТРОВИЧ
(с. Корнієнки) – 65 років;
КОСТЕНКО РУСЛАН МИХАЙЛОВИЧ,
учасник АТО (с. Мостовівщина) – 30 років;

27 травня
ДВІРНА ОЛЕНА ФЕДОРІВНА
(с. Красногорівка) – 90 років;
ГЕРГІЛЬ МАРІЯ ОЛЕКСАНДРІВНА
(с. Рокита) – 70 років;
КОРНІЄНКО НАДІЯ ІВАНІВНА
(с. Балаклія) – 60 років;
ТРИПУТЕНЬ ОЛЕКСАНДР ВІКТОРОВИЧ,
учасник бойових дій (с. Поділ) – 30 років;

29 травня
ГЕРМАН БОРИС ІВАНОВИЧ
(с. Корнієнки) – 60 років;

30 травня
ПОХІДНЯК КАТЕРИНА МИКИТІВНА
(с. Дзюбівщина) – 70 років;

1 червня
МАЦЬКО ОЛЬГА ЯВТУХІВНА
(с. Попове) – 80 років;
СИДОРЕНКО ВІКТОР ВАСИЛЬОВИЧ
(с. Красногорівка) – 60 років;

2 червня
ЛИТВИНЕНКО МАРІЯ ДМИТРІВНА
(с. Попове) – 70 років;
НЕДОСВІТІЙ ІВАН ВАСИЛЬОВИЧ
(с. Рокита) – 60 років.

Виконком Білоцерківської сільської ради, рада ветеранів та члени громади вітають іменинників і бажають міцного здоров'я, щастя, благополуччя, успіхів у щоденних справах та будь-яких добрих починаннях, здійснення всіх мрій і сподівань.

За весною весна, за роками роки
Відлітають від нас, мов птахи.
Але ти не журись в день народження свій
і любов'ю своєю всіх близьких обігрій.

Ми щиро бажаємо ясних світанків,
Щасливих, романтичних вечорів,
Казкових ніжних снів,
бадьорих ранків
І задушевних, теплих і відвертих слів!

В житті нехай все буде, що потрібно,
Без чого не складається життя:
Любов, здоров'я, щастя, дружба
Та вічна нестаріюча душа.

Проголосуйте за екопроєкти!

Шановні жителі громади!

21 травня 2021 року розпочалося голосування за проєкти конкурсу екологічних громадських ініціатив Полтавської області (останній день голосування – 2 червня 2021 року).

Цього року під керівництвом учительки біології, хімії і екології Т. М. Остапенко та за підтримки Білоцерківської сільської ради подано проєкт «Облаштування екостежки вздовж річки Псьол до географічного центру Полтавщини, село Красногорівка Білоцерківської ТГ» (облаштування екостежки навчально-інформаційними стендами).

Нагадуємо, що проєкти-переможці фінансуватимуться 50/50 з обласного і місцевого бюджетів та будуть реалізовані в 2021 році.

Просимо всіх небайдужих жителів нашої громади, їхніх знайомих та близьких узяти участь у голосуванні за цей проєкт. Голосування відбувається в електронному вигляді шляхом авторизації особи на платформі https://smartregion.pl.ua/ei/projects.

За додатковою інформацією звертайтесь до Білоцерківської сільської ради або за телефоном +38(0545) 9-43-42.

Громадсько-політична газета "Наша громада – єдина родина". Свідоцтво про реєстрацію серія ПЛ № 1205-462Р від 19.12.2017 р.
Засновник – ПП "Білоцерківська агропромислова група". вул. Лесі Українки, 28, с. Білоцерківка Миргородського району. Віддруковано у друкарні "ПКЛ" вул. Чехова,12-а, м. Вінниця. Тел. (0432) 55-63-97.
Розповсюджується безплатно. Тираж 2400 прим. Замовлення № 2121410. Матеріали в газету надсилайте на електронну адресу: gazeta@biagr.net.ua